

Paragraaf 7 Financiering

Inleiding

Bij de uitoefening van de financieringsfunctie worden de regels in acht genomen, welke in de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido), de door raad vastgestelde financiële verordening en in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn opgenomen.

De wet Fido bevat instrumenten om de risico's te beperken die gemeenten lopen bij het lenen en het uitzetten van financiële middelen. In deze wet is onder meer een verbod opgenomen voor het inzetten van financieringsmiddelen voor andere dan publieke doelen. Samen met de financiële regelgeving van de Gemeentewet en de Financiële verhoudingswet, met het artikel 12-regime en het financiële toezicht draagt de wet Fido bij aan het grote vertrouwen van de financiële sector in de overheid. Overheidsorganen hebben daardoor gunstige financieringsvoorwaarden.

Aan de bepaling van het financieringsbeleid van gemeenten is een aantal randvoorwaarden verbonden. Deze randvoorwaarden zijn vastgelegd in de Gemeentewet en de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido).

In de Financiële verordening zijn de hoofdlijnen van de financieringsfunctie van de gemeente Wageningen opgenomen. In het Financieringsstatuut is dit verder uitgewerkt. Beide documenten zijn in de afgelopen jaren geactualiseerd. Het Financieringsstatuut van de gemeente Wageningen uit 2009 is in 2024 geactualiseerd en in november 2024 vastgesteld door het college. Het college heeft de raad hierover eind 2024 geïnformeerd via een informatienota. De financiële verordening is in de 2e helft van 2025 geactualiseerd en aangepast aan de nieuwe wettelijke regels voor de rechtmatigheidsverantwoording in deze jaarrekening 2025.

De uitgangspunten en voorwaarden voor het uitzetten van (overtollige) geldmiddelen en garantiestellingen zijn uitgewerkt in de verordening leningverstrekking en garantie-verlening gemeente Wageningen uit 2021. Belangrijkste voorwaarde is dat het verstrekken van leningen en garanties uitsluitend wordt gedaan op grond van de publieke taak.

Uitstaande geldleningen (ug)

Per 31 december 2025 heeft de gemeente per beleidsprogramma de volgende leningen uitstaan:

Programma (x € 1.000)	Saldo per 31-12-2025	Aflossing 2025	Rente 2025
Wageningen Sociaal - Sport en cultuur	3.317	97	81
Bestuur en Organisatie - Transparante Overheid	-	-	-
Totaal	3.317	97	81

Bovenstaande leningen (uitgeleend geld) hebben betrekking op de leningen onder nummer 2c 'Overige langlopende leningen' in de balansoelichting van de jaarrekening, met uitzondering van de leningen verstrekt door het stimuleringsfonds volkshuisvesting/Energiefonds.

Het verloop van deze uitstaande leningen in de komende jaren is als volgt:

Bedragen x € 1.000	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030
Lening u/g	3.317	3.160	3.001	2.839	2.674
Rente o.b.v. saldo per 1-1	116	111	105	99	93
Gemiddelde rente	3,51%	3,50%	3,50%	3,49%	3,48%

Ontvangen geldleningen (og)

Per 31 december 2025 heeft de gemeente de volgende langlopende leningen:

Geldverstrekker (x € 1.000)	Hoofdsom	Startdatum	Einddatum	Looptijd in jaren	Rente %	Saldo per 01-01-2026
Bank Nederlandse Gemeenten	24.000	15-12-2005	1-12-2031	25	3,775%	5.760
Bank Nederlandse Gemeenten	48.513	1-12-2006	1-12-2036	30	4,720%	17.788
Bank Nederlandse Gemeenten	12.000	31-5-2022	31-5-2062	40	1,964%	11.100

Geldverstrekker (x € 1.000)	Hoofdsom	Startdatum	Einddatum	Looptijd in jaren	Rente %	Saldo per 01-01-2026
Provincie Limburg	12.000	25-5-2022	25-5-2042	20	1,954%	10.200
Totaal	96.513				3,80%	44.848

Het verloop van deze ontvangen leningen in de komende jaren (na 2025) is als volgt:

Bedragen x € 1.000	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030
Lening o/g	44.848	41.371	37.894	34.417	30.940
Rente o.b.v. saldo per 1-1	1.446	1.316	1.185	1.055	925
Gemiddelde rente	3,22%	3,18%	3,13%	3,07%	2,99%

Schatkistbankieren en Wet houdbare gemeentefinanciën

Eind 2013 is de Wet schatkistbankieren vastgesteld en ingevoerd. Dat betekent dat overtollige middelen van de gemeente alleen nog in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist mogen worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere overheden. Vanaf 2014 geldt de wettelijke verplichting in de rekening jaarlijks over de uitvoering van de wet te rapporteren.

Gelijktijdig met de Wet schatkistbankieren is ook de Wet houdbare overheidsfinanciën (wet Hof) aangenomen. Deze is in werking getreden per 2014.

Renteontwikkeling en rentevisie

In de periode van juni 2024 tot en met juni 2025 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de Europese rente acht keer verlaagd met 0,25%, met als doel de economische groei in Europa te stimuleren. De ECB was in staat tot de renteverlagingen, omdat de hoge Europese inflatie in redelijke mate beteugeld was en op het gewenste niveau van gemiddeld 2,0% is teruggebracht. Met de lagere rente wil de ECB de kwakkelende economie van het eurogebied ondersteunen. Vanaf juli 2025 is de Europese bancaire rente stabiel gebleven op een niveau van 2,0% en heeft de ECB telkens besloten, de Europese bancaire rente ongewijzigd te laten, en niet verder te verlagen. De verwachting is, dat de (korte) ECB-rente in 2026 niet veel verder zal dalen. Het verloop van de rente is echter voor een groot deel afhankelijk van de ontwikkeling van de Europese inflatie en de economische situatie in het eurogebied. Ook de ontwikkelingen van de huidige oorlogssituaties en de spanningen tussen de economische grootmachten in de wereld hebben effect op de wereldeconomie en de kapitaalmarkt.

De rentevergoeding, die het Rijk vergoedt over tegoeden die worden aangehouden bij 's Rijks Schatkist, houdt gelijke tred met de ECB-rente, en is in het eerste halfjaar van 2025 stapsgewijs gedaald van 2,9% begin 2025 naar 1,9% in juni 2025. In de begroting hebben we rekening gehouden met de (verwachte) renteverlagingen, waardoor in de jaarrekening 2025 geen sprake is van een grote afwijking tussen begroot en gerealiseerd renteresultaat.

In tegenstelling tot de tariefdalings bij de korte rente is de lange rente (bij leningen met een looptijd van meer dan 20 jaar) in 2025 geleidelijk gestegen van iets meer dan 3% begin 2025 tot boven 3,6% eind 2025. De hoogte van de lange rente is afhankelijk van de looptijd van de financiering, waarbij geldt dat bij een langere looptijd de rentevergoeding stijgt. Dit heeft te maken met onzekerheden en ontwikkelingen op de kapitaalmarkt, die mede het gevolg zijn van de onrust in de wereld en de afgesproken hogere defensie-uitgaven op 'global niveau'. De verwachting is dat de lange rente de komende maanden verder gaat stijgen richting (of zelfs tot boven) 4%.

Garanties en borgstellingen

Bij aanvragen voor garanties en borgstellingen is naast landelijke wetgeving de Europese wet- en regelgeving van belang. Met name de voorwaarden waaronder staatssteun (ook steun vanuit de gemeente) is toegestaan, zijn van belang. Om voor borgstelling (of subsidiëring) in aanmerking te komen moet worden voldaan aan diverse voorwaarden.

Per 31 december 2025 is het aandeel aan garanties en borgstellingen waar de gemeente in deelneemt net iets meer dan € 2 miljoen, zoals blijkt uit onderstaand overzicht.

Daarbij wordt wel een kanttekening gemaakt, namelijk:

Op 9 juli 2024 heeft de raad ingestemd met een gemeentelijke garantie van 100% voor een nieuwe lening van het Warmtebedrijf Benedenbuurt ter grootte van € 5,1 miljoen. Het Warmtebedrijf Benedenbuurt heeft de lening eind 2025 nog niet opgenomen, zodat de garantstelling nog niet effectief (operationeel) is en daarom niet opgenomen is in onderstaand overzicht. De raad heeft in het goedkeuringsbesluit een termijn van 6 maanden gesteld voor het vastleggen van de contracten tussen bank, de gemeente Wageningen en het Warmtebedrijf Benedenbuurt, na het onherroepelijk worden van de benodigde vergunningen. De vergunningen zijn nog niet definitief verleend, er lopen nog bezwaarprocedures.

Schuldenaar	Hypotheek- /Garantienemer	Startdatum	Einddatum	Saldo 31-12-2025	Omvang garantie		
					Aandeel	Zekerheid	Bedrag 31-12-2025
Wageningsche Mixed Hockey Club, Wageningen	ING-bank, Ede	18-6-2001	1-10-2027	10.209	100%	hyp	10.209
Opheusdens Veer	SNS Bank N.V.	28-6-2010	9-2-2030	101.146	50%		50.573
Herenstraattheater	Rabobank	20-7-2004	20-7-2029	640.000	100%		640.000
WMHC zaalhokeytent	Rabobank	1-10-2018	1-10-2028	69.798	50%		34.899
VVE Nolensstraat 2 tot en met 40	BNG	3-6-2019	3-6-2034	83.489	100%		83.489
VVE Nolensstraat 2 tot en met 40	BNG	1-4-2019	1-4-2049	531.383	100%		531.383
VVE Nolensstraat 2 tot en met 40	BNG	15-1-2019	15-1-2049	582.947	100%		582.947
Ace Xclusive Handboogschietbaan	-	19-3-2019	2-1-2049	164.064	50%		82.032
Totaal				2.183.037			2.015.533

Naast de hiervoor genoemde borgstellingen staat de gemeente ook borg voor leningen aan toegelaten instellingen voor sociale woningbouw en voor hypotheekleningen wegens particulier woningbezit (zogenaamde achtervang-garanties).

De risico's die hiermee gemoeid zijn, zijn tot een minimum beperkt doordat de primaire garantstelling is ondergebracht bij waarborgfondsen. Zo zijn de borgstellingen aan toegelaten instellingen (woningbouwverenigingen) ondergebracht bij het waarborgfonds sociale woningbouw en de borgstellingen voor hypotheekleningen wegens particulier woningbezit bij het fonds nationale hypotheekgarantie. Op basis hiervan is ingeschat dat het risico op een financieel nadeel voor de gemeente zeer onwaarschijnlijk is. Op dit moment is er geen aanleiding deze inschatting te herzien.

Schuldenaar (bedragen x € 1.000)	Saldo Leningen per 31-12-2025
Woningstichting Wageningen	208.922
Idealis	60.175
Woningbouwvereniging Gelderland	286
Stichting Woonstede	2.625
Stichting Hof Wonen	31
DUWO	7.566
Totaal	279.605

De gemeente heeft in het verleden ook borgstellingen afgegeven aan woongroepen. Het risico bij deze borgstellingen is uiterst klein omdat de overwaarde van de als hypotheek ingebrachte panden de afgegeven garanties inmiddels ver overstijgt. In februari 2024 is de laatste lening volledig afgelost. In 2025 lopen er geen borgstellingen meer. In de toekomst worden geen nieuwe garanties/borgstellingen verwacht.

Kasgeldlimiet en kredietfaciliteit

Gemeente Wageningen beschikt over een kredietfaciliteit bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) van € 7.500.000.

In 2025 heeft gemeente Wageningen geen gebruik gemaakt van de kredietfaciliteit.

Het saldo bij de BNG op 31 december 2025 is een creditsaldo (banktegoed) van € 1.099.968.

De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. In de wet FIDO is bepaald dat de gemiddelde netto vlottende schuld, over drie kwartalen gezien, deze kasgeldlimiet niet mag overschrijden.

Onder de gemiddelde netto vlottende schuld wordt het saldo van de opgenomen leningen met een looptijd korter dan één jaar, de schulden en tegoeden in rekening-courant en contante gelden verstaan. De kasgeldlimiet wordt bepaald door het begrotingstotaal te vermenigvuldigen met een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van 8,5% over het begrotingstotaal.

Berekening kasgeldlimiet (x € 1.000)

Begrotingstotaal van de lasten in de primitieve begroting 2025: € 143.481

Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage: 8,5%

Kasgeldlimiet: € 12.196

Berekening kasgeldlimiet (x € 1.000)		1e Kwartaal	2e Kwartaal	3e Kwartaal	4e Kwartaal
Vlottende (korte) schuld	Maand 1	-564	-538	-643	-629
	Maand 2	-531	-543	-589	-659
	Maand 3	-667	-604	-600	-649
Vlottende middelen	Maand 1	25.465	21.567	31.692	32.898
	Maand 2	22.460	23.131	37.237	34.187
	Maand 3	21.609	26.352	32.859	33.242
Saldo	Maand 1	-24.901	-21.029	-31.049	-32.269
	Maand 2	-21.929	-22.588	-36.648	-33.528
	Maand 3	-20.942	-25.748	-32.259	-32.593
Gemiddeld saldo	-	-22.591	-23.122	-33.318	-32.796
Kasgeldlimiet	-	12.196	12.196	12.196	12.196
Ruimte t.o.v. van de kasgeldlimiet	-	-34.787	-35.318	-45.514	-44.992

Renterisiconorm

Met de renterisiconorm wordt een kader gesteld voor de spreiding van de looptijden van langlopende geldleningen. Het doel hiervan is te komen tot een spreiding van de (mogelijke) fluctuaties in de renterisico's over langlopende geldleningen of de vaste schuld. Het renterisico wordt gezien als het totaal van de renteherzieningen en aflossingen in een jaar. De renterisiconorm wordt, net als de kasgeldlimiet, bepaald als een percentage van het begrotingstotaal.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de gemeente ruimschoots binnen de wettelijke norm (20% van het begrotingstotaal) blijft.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025	Rekening 2025
Berekening renterisiconorm		
A Begrotingstotaal (totale lasten)	152.216	156.190
B Percentage regeling	20%	20%
C Renterisiconorm (A x B)	30.443	31.238
- -	-	-
Renterisico op vaste schulden		
D Renteherzieningen op vaste schuld o/g	-	-
E Aflossingen	3.477	3.477
F Renterisico (D + E)	3.477	3.477
C Renterisiconorm	30.443	31.238

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025	Rekening 2025
G Ruimte onder (+) of overschrijding (-) van de renterisiconorm (C - F)	26.966	27.761

EMU-saldo

Bij de bepaling van het EMU-saldo per lidstaat worden ook de saldi van lokale overheden en van sociale fondsen meegenomen. Ook de gemeente Wageningen draagt als lokale overheid bij aan de bepaling van het EMU-saldo. Jaarlijks stelt het Rijk een individuele referentiewaarde voor elke gemeente vast. In de septembercirculaire 2025 zijn de referentiewaarden per gemeente gepubliceerd en voor de gemeente Wageningen bedraagt de referentiewaarde € 7,3 miljoen. Gemeente Wageningen bleef in 2025 ruimschoots binnen deze referentiewaarde.

Ten aanzien van de EMU-schuld gelden geen specifieke regels voor gemeenten.

Toelichting Berekening EMU saldo (onderstaande tabel)

Berekening EMU-Saldo = 1 - 2 + 3 + 4 + 5

Saldo = berekend EMU-saldo minus individuele referentiewaarde.

EMU - saldo (x € 1.000)	Begroting 2025 (primair)	Rekening 2025
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan en onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-187	10.660
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	3.400	-
3. Mutatie voorzieningen	2.079	-
4. Mutatie voorraden (inclusief bouwgronden in exploitatie)	-150	9.643
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-
Berekend EMU-saldo	11.550	20.303
Referentiewaarde	-7.289	-7.289
Saldo boven (+) of onder (-) de referentiewaarde	18.839	27.592

Renteschema

In onderstaand schema wordt conform de BBV-voorschriften inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen en de grondexploitatie wordt toegerekend. Ter toelichting nog wat achtergrondinformatie:

We hebben in de jaarrekening een positief renteresultaat gerealiseerd, omdat we een relatief hoge rente hebben ontvangen over de gemeentelijke tegoeden bij 's Rijks schatkist. Gemeenten zijn verplicht een surplus aan liquiditeiten aan te houden bij 's Rijks schatkist. Het rentetarief bij de schatkist is in het eerste halfjaar van 2025 in 4 stappen verlaagd van 2,9% tot 1,9%, en is eind 2025 gelijk aan de financieringsrente, die de gemeente Wageningen betaalt over de in 2022 aangetrokken leningen. Ná 1 juli 2025 heeft de ECB de rente niet meer aangepast en is ook het rentetarief bij 's Rijks schatkist niet meer gewijzigd.

Er zijn geringe afwijkingen tussen begroot en werkelijk bij de verschillende componenten van het renteresultaat. In de begroting 2025 is voor de rente-inkomsten een bedrag van € 600.000 geraamd. De in de jaarrekening 2025 gerealiseerde rente-opbrengsten bedragen in totaal € 604.000, en dat is vrijwel gelijk aan de begroting. Het gerealiseerde renteresultaat wijkt in totaal niet meer dan € 26.000 af van het begrote renteresultaat. Verwezen wordt naar de toelichting van de financiële afwijkingen bij product 924.00 (onderdeel van programma 3).

Op basis van de begrote rente-inkomsten is de omslagrente voor de rentetoerekening aan investeringen en dergelijke gecalculeerd op 1,0%. Uit de tabel van het renteschema blijkt, dat het berekende toegestane percentage van de omslagrente uitkomt op 0,88%, en dus niet veel afwijkt van de gehanteerde omslagrente, die overeenkomstig wettelijk voorschrift wordt afgerond op halve procenten (in 2025: 1,0%). In absolute zin is sprake van een geringe (marginale) afwijking van slechts 0,12 procentpunten tussen toegestane omslagrente en de gehanteerde omslagrente, en dit

verschil valt binnen de wettelijk toegestane afwijkingsmarges.

Renteschema		Rekening 2025
A-1	De externe rentelasten over de lange én de korte bancaire financiering	1.555.997
A-2	Overige rentelasten	530
B	De externe rentebaten over de lange en korte financiering	604.298
C=A-B	Saldo rentelasten en rentebaten	952.229
D	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	187.306
E	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	81.517
F	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
G=C-D-E+F	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	683.406
H	Rente over eigen vermogen	-
I	Rente over voorzieningen	-
J=G+H+I	Totaal aan taakvelden (programma's inclusief overhead) toe te rekenen rente	683.406
K	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	778.863
L=J-K	Renteresultaat op het taakveld treasury	-95.457
M	Boekwaarde integraal gefinancierde vaste activa	77.888.137
N=J/M	Toegestaan % omslagrente	0,88%
O	Gehanteerde % omslagrente	1,00%
P= L/J	Afwijking mag niet groter zijn dan 25%	-14,0%